

GRISHAVERSE

GRISHA

ZKÁZA A NADĚJE

NETFLIX

SVĚTLO A STÍNY
NYNÍ JAKO
PŮVODNÍ SERIÁL
NETFLIX

New York Times Bestseller

LEIGH BARDUGO

FRAGMENT

Griša

Zkáza a naděje

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

FRAGMENT

Leigh Bardugo
Griša – Zkáza a naděje – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

OSTROV
DIVŮ

LEFLIT

JILKI

VILKI

ISENVEE

KENST HJERTE

ELLING

OVERŮT

AVFALLE

FJERDA

ELBJEN

NOVÁ
ZEMĚ

WEDDLE

DJERHOLM

HALMHEND

PERMAFROST

ARKEK

ULENSK

CHERNAST

BEZMOŘÍ

PETRAZOJ

SIBEJA

RAVKA

REB HARBOR

PRAVÉ
MOŘE

NOVO-
KRIBIRSK

RYEVOST

EAMES HARBOR

KRIBIRSK

BALAKIREV

SHRIFTPORT

OS
KERVO

OS ALTA

BELENDT

KERAMZIN

POLIZNAJA

COFTON

DVA STOLBA

TSEMNA

SIKURZOJ

KETTĚRDAM

BMEZJU

KOBA

ŠU HAN

KERCH

PEVNINSKÝ
MOST

AHRAT JEN

JIŽNÍ
KOLONIE

GRISHA
ZKÁZA A NADĚJE

LEIGH BARDUGO

FRAGMENT

*Pro mého otce Harveho –
někdy naši hrdinové nevydrží do konce.*

GRIŠOVÉ

VOJÁCI DRUHÉ ARMÁDY
MAGISTŘI MALÉ VĚDY

KORPORÁLČICI
(ŘÁD ŽIVÝCH A MRTVÝCH)

Smrtiči

Hojiči

ETERÁLČICI
(ŘÁD PŘIVOLAVAČŮ)

Větrostrůjci

Ohňostrůjci

Vlnostrůjci

MATERIÁLČICI
(ŘÁD VÝROBCŮ)

Řemeslníci

Alchymici

PŘEDTÍM

TA PŘÍŠERA SE JMENOVALA Izumrud, velký červ, a byli tací, kteří tvrdili, že chodby vykutané pod Ravkou jsou jejím dílem. Věčně hladová nenasytně požírala bahno s pískem, zavrtávala se do země hlouběji a hlouběji, aby našla něco, čím by ukojila svůj hlad, až zalezla tak hluboko, že se ztratila v temnotě.

Byl to jen příběh, přesto si lidé v Bílé katedrále dávali pozor, aby se v chodbách přiléhajících k hlavní jeskyni nezatoulali moc daleko. V šerém přítmi tunelů připomínajících králičí nory se ozývaly divné zvuky; sténání a rámus, pro které nebylo žádné vysvětlení. Chvilé mrazivého ticha zničehonic prolomilo hluboké syčení, jež nemuselo být ničím, a zároveň mohlo být zlověstným pohybem dlouhého těla plazícího se vedlejší chodbou blíž a blíž ke své oběti. V takových chvílích nebylo těžké uvěřit, že Izumrud žije a čeká, až ho probudí volání hrdinů, a mezitím sní o slastné pochoutce, jakou by jistě bylo dítě, které by se ocitlo v jeho chřtánu. Netvor jako Izumrud neumírá, jen odpočívá.

Tenhle příběh dívce donesl chlapec – stejně jako všechny ostatní novinky, které se mu podařilo nasbírat – v oněch prvních dnech, kdy k ní měl dovoleno chodit. Usedal vedle ní na postel, snažil se jí přimět něco sníst a přitom s obavami poslouchal bolestivé sípání jejích plic. Vyprávěl jí příběh o řece, kterou jeden mocný vlnostrůjce ochočil tak, že se vrhala pod kameny a hledala kouzelnou minci. Šeptal jí příběh o ubohém zakletém Peljekinovi, který se tisíce let lopotil s krumpáčem a zanechával za sebou jeskyně a štoly – osamělý nešťastník, jenž ve svém počínání nehledal nic než rozptýlení, protože vykutané zlato a drahé kamení neměl v úmyslu zpeněžit.

Pak jednou ráno chlapec přišel a zjistil, že přede dveřmi dívčích pokojů stojí stráž, které mu nedovolí vejít dovnitř. A když se zdráhal odejít, odtáhli ho v řetězech. Kněz chlapci důrazně kladl na srdce, že víra mu přinese klid a poslušnost ho udrží při životě.

Dívka zůstala zamčená sama ve své cele, avšak z kapání vody a pomalého tlukotu vlastního srdce poznala, že příběhy o Izumrudovi jsou pravdivé. Zaživa ji spolkl a pohltil v dunivých alabastrových útrokách Bílé katedrály, zůstala jenom světice.

A TA SVĚTICE SE KAŽDÉ RÁNO PROBOUZELA za chvalozpěvů oslavujících její jméno a armáda věrných den ode dne rostla. Její šiky přetékalý hladovými a zoufalými, přicházeli ranění vojáci i děti, které sotva udržely pušku. Kněz kázal, že se světice stane jednoho dne královnou, a oni mu věřili. Jen se podivovali, jací zvláštní lidé jí slouží: větrostrůjkyně s havraními vlasy a jazykem ostrým jako břitva, ta Zničená s černou modlitební rouškou a ohyzdnými jizvami, bledý vědec věčně schoulený nad knihami a podivnými nástroji. Tohle byl žalostný zbytek Druhé armády – pro světici dost nedůstojná společnost.

Jen hrstka věděla, že je úplně na dně. Moc, kterou dříve vládla, ať už měla božský, či jiný původ, byla najednou pryč – nebo aspoň mimo její dosah. Proto od ní věřící raději drželi dál. Nechtěli, aby si všimli, že se jí oči změnily v hluboké prolákliny a namísto dýchání vyděšeně sípá. Tahle nemocná dívka, k níž všichni upínali své naděje, našlapovala pomalu a opatrně a kosti měla křehké jako slámky.

Nahoře vládl nový král se svou armádou stínů a dožadoval se, aby se jeho světloňoška vrátila. Pouštěl hrozby a nabízel odměny, a jako odpověď přišla vzpoura – postavil se mu bandita lidem přezdívaný Princ oblak. Zaútočil na severní hranici, zničil obchodní cesty a donutil Krále stínu dovážet zboží přes Vrásu, kde musel doufat, že ho před krvelačnými nestvůrami ochrání štěstí spolu s ohňostrújci. Někteří věřili, že jeho sok je samotný princ Lantsov. Jiní tvrdili, že je to fjerdský povstalec, který odmítl bojovat po boku čarodějnic. Všichni se však shodli na tom, že ať je to kdokoliv, musí mít zvláštní sílu.

Světice lomcovala mřížemi podzemní cely. Tohle byla její válka a ona se domáhala, aby v ní mohla bojovat. Kněz jí to odmítal dovolit.

Zapomněl však, že ta dívka předtím, než se stala grišou, byla přízrakem Keramzinu. Spolu s chlapcem sbírala tajemství jako Peljekin poklady. Naučili se pohybovat jako zloději a duchové a své přednosti uměli skrývat stejně dobře jako prohřešky. Kněz se domníval, podobně jako kdysi učitelé na vévodově panství, že dívku zná a ví, čeho je schopná.

Mýlil se.

Neslyšel jejich tajný jazyk, nechápal chlapcovo odhodlání. Unikla mu chvíle, kdy dívka přestala nést svoji slabost jako břemeno a zahalila se do ní jako do převleku.

KAPITOLA 1

S ROZPAŽENÝMA RUKAMA JSEM STÁLA na balkoně vytesaném do kamene a třásla se v laciných šatech. Snažila jsem se předvést dobrou podívanou. Má *kefta* byla jedna velká záplata, sešitá z cárů pláště, který jsem měla na sobě tu noc, co jsme uprchli z paláce, a z křiklavé opony z dávno zavřeného divadla poblíž Saly, nebo tak mi to aspoň řekli. Lemy mi ozdobili korálky z lustru v předsálí. Výšivky na záložkách už byly otrhané. David se Žeňou dělali, co mohli, ale v podzemí byly jejich možnosti omezené.

Zářila jsem ve zlatém světle, které jako by vycházelo z mých dlaní, a vysílala jsem jasné paprsky k nadšeným tvářím věřících dole pod sebou. Z dálky ten trik vypadal oslnivě, zblízka to však byly jen špagáty a falešný lesk. Přesně jako já. Ošuntělá světilice na provázku.

Katedrálou hřímal Aparátusův hlas a dav se nakláněl sem a tam, oči zavřené, ruce vzepjaté k nebi, jako pole vlčích máků s bledými stonky místo paží kymácejících se ve větru, který jsem

necítla. Prováděla jsem nacvičenou sérii pohybů tak, aby David s tím, kdo měl dnes ráno službu, mohli z tajné místnosti nad balkonem sledovat mé pohyby. Děsila jsem se ranních modliteb, ale podle kněze byla tahle falešná představení nezbytná.

„Pro ty lidi je to dar, svatá Alino,“ tvrdil. „Dáváš jim naději.“

Byla to vlastně jen iluze, chabý náznak toho, čeho jsem dřív byla schopná. Zlatý opar byl ve skutečnosti odraz ohňostrůjcovy ohně v otlučeném zrcadlovém disku, který David vyrobil ze zbytků zachráněného skla. Byl to podobný disk, jaký jsme použili při neúspěšném pokusu zabránit nájezdu Temnyjovy hordy, když nás přepadla v Os Altě. Tehdy to byl nečekaný útok. Má síla, všechny naše přípravy, Davidova genialita ani Nikolajova vynalézavost nedokázaly ta strašlivá jatka zastavit. Od té doby nezvládnou přivolat víc než paprsek světla. Většina Aparátusových oveček našťastí nikdy neviděla, co jejich světice skutečně dokázala, takže byly s tímhle podvodem úplně spokojené.

Aparátus dokončil kázání. To bylo znamení skončit. Ohňostrůjce zesílil světlo, které kolem mě jasně zazářilo. Třepotalo se, divoce plálo, načež úplně zmizelo, sotva jsem svésila ruce dolů. Nuže, teď už jsem věděla, kdo měl s Davidem službu. Zamračila jsem se směrem nahoru na balkon. *Harshaw*. Vždycky se nechal unést. Bitvu v Malém paláci přežili tři ohňostrůjci. O pár dní později jedna dívka umřela na následky zranění. Z těch zbylých dvou byl *Harshaw* silnější a nevyzpytatelnější.

Otočila jsem se k odchodu. Nemohla jsem se dočkat, až budu od Aparátuse pryč, jenže mi uklouzla noha a zakymácela jsem se. Kněz mě pohotově chytil za paži a podepřel.

„Opatrně, Alino Starková. Hazarduješ se svým zdravím.“

„Děkuju,“ odpověděla jsem. Chtěla jsem se mu vysmeknout a uniknout pachu tlející půdy a kadidla, který ho všude provázel.

„Nevypadáš dnes dobře.“

„Jen jsem zakopla.“ Oba jsme věděli, že je to lež. Byla jsem na tom sice líp, než když mě do Bílé katedrály přinesli – kosti mi srostly a dokázala jsem v žaludku udržet jídlo –, ale pořád jsem byla slabá, sužovaly mě bolesti a neustálá únava.

„Snad ti den odpočinku prospěje.“

Zařala jsem zuby. Další den zavřená v cele. Spolkla jsem zoufalou bezmoc a chabě se usmála. Věděla jsem, jak na něj.

„Je mi taková zima,“ hlesla jsem. „Chvilka v kuchyni by mi udělala dobře.“ Ostatně, když se to vezme kolem a kolem, byla to pravda. Kuchyň byla v Bílé katedrále jediné místo, kde nebylo tak vlhko. Touhle dobou už budou nejméně na jednom ohništi připravovat snídani. Velká oválná jeskyně bude provoněná upečeným chlebem a sladkou kaší uvařenou ze zásob hrachu a sušeného mléka. Kuchaři musí vařit z toho, co nahoře na zemi seženou spojenci a po poutnících pošlou dolů.

Pro jistotu jsem se pořádně zatřásla, kněz byl však vyhybavý. „Hm,“ houkl neurčitě.

Pak mou pozornost upoutal rozruch dole v jeskyni: dorazili noví poutníci. Nemohla jsem si pomoci, ale změřila jsem si je pohledem. Někteří byli v uniformách, což svědčilo o tom, že dezertovali z První armády. Všichni byli mladí a bojeschopní.

„Žádní starci?“ podivila jsem se. „Žádné vdovy?“

„Do podzemí vede těžká cesta,“ vysvětloval Aparátus. „Mnozí jsou na takové dobrodružství staří a slabí. Raději zůstávají v pohodlí domova.“

To těžko. Táhli sem staří i nemocní, klidně o holích a s berlemi. I ti, co měli smrt na jazyku, se sem dovlekli, jen aby spatřili světloňošku. Nenápadně jsem se otočila za sebe. Koutkem oka jsem zahlédla knězovu gardu, která jako živý zátaras stála ve vstupní

bráně. Všichni s plnovousem, po zuby ozbrojení. Byli to mniši, stejně jako Aparátus vzdělaní kněží, a pod zemí jediní, kdo směli nosit zbraně. Strážili vstup do podzemí. Nahoře na zemi vyčmukávali špehy a zrádce a nabízeli útočiště těm, kteří toho byli v jejich očích hodni. Poslední dobou řady poutníků řídly a ti, kdo se k nám přesto přidávali, se zdáli být víc udatní než zbožní. Aparátus potřeboval vojáky, nestál o další hladové krky, které by musel živit.

„Mohla bych jít navštívit staré a nemocné,“ navrhla jsem. Věděla jsem, že cokoliv vysvětlovat je zbytečné, přesto jsem to udělala. Cítila jsem, že se to ode mě očekává. „Svěťice by měla být mezi svými lidmi, ne zalezlá v díře jako krysa.“

Aparátus se pousmál – nasadil shovívavý, chápatý pohled, který poutníci zbožňovali, ale mě přiváděl k šílenství. „V těžkých dobách se mnoho zvířat ukrývá pod zem. Jen tak dokáží přežít,“ mudroval. „A až blázní svoje války skončí, krysy vylezou a ovládnou pole i města.“

A budou se žít mrtvolami, otřásla jsem se. Jako by četl mé myšlenky, položil mi ruku na rameno. Jeho dlouhé bílé prsty se obemkly kolem mé paže jako voskový pavouk. Jestli mě tímhle gestem chtěl utěšit, pak se to rozhodně minulo účinkem.

„Trpělivost, Alino Starková. Povstaneme, až nastane náš čas, dřív ne.“

Trpělivost. To byla jeho medicína na všechno. Přemohla jsem nutkání dotknout se zápěstí, toho nahého prostoru, kde mají ležet kosti ohnivého ptáka. Získala jsem šupiny mořského draka i paroží bílého jelena, ale ten poslední dílek Morozovovy skládačky mi chyběl. Už jsme mohli třetí umocňovač dávno mít, kdyby Aparátus naši loveckou výpravu podpořil nebo nás aspoň nechal jít zpátky na zem. Své svolení by však nechtěl zadarmo.

„Je mi zima,“ přemohla jsem podráždění a zopakovala své přání. „Chci jít do kuchyně.“

Zamračil se. „Nerad vidím, jak se tam paktuješ s tou holkou –“

Garda za námi nervózně zašuměla a ke mně znovu dolétlo to slovo. *Razrušaja*. Odstrčila jsem Aparátusovu ruku a vykročila směrem ke vchodu. Knězovi muži se postavili do pozoru. Jako všichni řádoví bratři byli oblečení do hnědého roucha označeného znakem slunce, stejným symbolem, jaký nosil na své kutně Aparátus. *Mým* symbolem. Nikdy mi však nepohlédli do očí, nikdy nepromluvili ani na mě, ani na žádného jiného grišu. Jen tiše stáli podél stěn a jako vousaté přízraky s pistolemi sledovali ostřížím zrakem každý můj pohyb.

„Zakázala jsem o ní takhle mluvit,“ pronesla jsem důrazně. Zírali před sebe, jako bych byla neviditelná. „Jmenuje se Žeňa Safinová a nebyť jí, byla bych teď v Temnyjově zajetí.“ Žádná reakce. Jen jsem viděla, jak při vyslovení jejího jména ztuhli. Dospělí muži se zbraněmi, a bojí se zjizvené holky. Pověřiví idioti.

„Klid, Svata Alino,“ Aparátus mě chytl za loket a vedl chodbou do přijímacího sálu. Strop z bílého kamene prorostlého stříbrnými žilkami tu byl vytesaný do tvaru růže, na stěnách fresky svatých se zlatou svatozáří. Něco takového mohlo být jedině dílem materiálciků. Žádná obyčejná barva by v chladu a vlhku Bílé katedrály nemohla vydržet. Kněz se uvelebil v nízkém dřevěném křesle, načež mi pokynul, abych se posadila naproti němu. Snažila jsem se nedat najevo, s jakou úlevou jsem do křesla klesla. Stačilo, abych chvíli stála, a už jsem se zadýchala.

Vpíjel se do mě očima, pohledem měřil mou zsinanou tvář a temné kruhy pod očima. „Žeňa by ti jistě mohla pomoci trochu víc.“

Od mého zápasu s Temnyjem uběhly více než dva měsíce, a já se pořád nezotavila. Hluboké propadliny tváří seřízly můj obličej

do vyděšeného výrazu a vlasy jsem měla tak bílé a jemné, že kolem mě vlály jako pavučina. Jen proto Aparátus po dlouhém přemlouvání svolil, že se můžu v kuchyni scházet se Žeňou, ovšem pouze pod příslibem, že se pokusí učinit můj zevnějšek poněkud reprezentativnějším. Poprvé po dlouhých týdnech jsem se tak mohla setkat s jinou grišou. Vychutnávala jsem si každíčkový okamžik našich setkání a dychtivě hltala všechny zprávy.

„Dělá, co může,“ namítla jsem.

Kněž vzdychl. „Musíme být všichni trpěliví. Časem se uzdravíš. Díky víře. Díky modlitbám.“

Znovu mě popadl vztek. Věděl setsakra dobře, že jediná věc, která mě uzdraví, je moje vlastní síla, když ji budu používat. Jenže k tomu se potřebuju vrátit nahoru na zem.

„Kdybys mě pustil nahoru –“

„Máš pro nás velkou cenu, Svatá Alino, a nebezpečí je příliš velké.“ Omluvně pokrčil rameny. „Když nedbáš na svoji bezpečnost sama, musím to dělat za tebe.“

Mlčela jsem. Byla to hra. Hra, kterou spolu hrajeme od té doby, co mě sem donesli. Aparátus pro mě udělal hodně. Nebýt jeho, žádný z mých grišů by z bitvy s Temnyjovými monstry živý nevyšel. Poskytl nám pod zemí bezpečné útočiště. Jenže s každým dalším dnem mi Bílá katedrála připomínala víc vězení než úkryt.

Sepjal prsty. „Uběhly měsíce, a ty mi pořád nevěříš.“

„Věřím,“ zalhala jsem. „Samozřejmě, že věřím.“

„A přesto mi nechceš dovolit, abych ti pomohl. Pokud bychom měli ohnivého ptáka, všechno by se mohlo změnit.“

„David pročítá Morozovovy deníky. Jsem si jistá, že odpověď bude tam.“

Aparátus mě probodával temnýma očima. Podezřívá mě, že vím, kde toho ptáka hledat. Třetí Morozovův umocňovač je klíčem

k jediné moci, jež může porazit Temnyje a zničit Vrásu stínu. A nemýlil se. Tedy aspoň jsem doufala, že ne. Jediné vodítko, které jsme měli k nalezení ohnivého ptáka, bylo pohřbeno v mých zaprášených dětských vzpomínkách. Museli jsme věřit, že zřícenina s názvem Dva Stolba neboli Dva mlýny ukrývá víc, než se zdá. Tak či onak, místo, kde hledat ohnivého ptáka, bylo tajemstvím, které jsem si hodlala nechat pro sebe. Byla jsem v podzemí odříznutá od všech, takřka bezmocná, a knězova garda mě špehovala na každém kroku. Nehodlala jsem se vzdát posledního kousku moci, který jsem měla.

„Chci pro tebe jenom to nejlepší, Alino Starková. Pro tebe i pro tvé přátele. Zůstalo jich tak málo. Kdyby se jim mělo cokoliv stát –“

„Nech je na pokoji,“ utrhla jsem se. Úplně jsem zapoměla chovat se mile a přívětivě.

Aparátus se zatvářil na můj vkus až moc ochotně. „Chtěl jsem jen říct, že pod zemí dochází k různým neštěstím. Vím, že ztrátu každého z nich bys nesla velmi těžce, a přitom jsi tak *slabá*.“ Při posledním slově roztáhl rty, až mu z dásní vykoukly zuby. Měl je černé jako vlčák.

Znovu jsem byla zlostí bez sebe. Od prvního dne v Bílé katedrále visela ve vzduchu hrozba a já se dusila všudypřítomným strachem, že ji Aparátus naplní. Nevynechal jedinou příležitost, aby mi připomněl, jak jsem zranitelná. Takřka bez rozmyslu jsem šklubla prsty schovanými v rukávu. V rohu jeskyně na zdi vyskočily stíny.

Aparátus se zavrtěl v křesle. Zamračila jsem se na něj a předstírala zmatek. „Co se stalo?“ ptala jsem se nechápavě.

Odkašlal si, přitom těkal očima zleva doprava. „To... to nic,“ zablekotal.

Nechala jsem stíny spadnout dolů. Jeho vykulený výraz rozhodně stál za nával nevolnosti, který se mě zmocnil hned potom, co

jsem to provedla. A to bylo zhruba tak všechno, čeho jsem byla schopná. Dokázala jsem přimět stíny poskakovat a tančit po zdi, ale nic víc. Byla to malá smutná ozvěna Temnyjovy moci, památka na boj, který nás oba málem stál život. Přišla jsem na to, když jsem se snažila přivolat světlo, a od té doby jsem usilovně zkoušela tuhle nezvyklou moc zdokonalit a posílit, změnit ji v něco použitelného v boji. Nepodařilo se mi to. Měla jsem pocit, že ty stíny jsou za trest, jako by to byly jen poslové mnohem větší síly, kteří mají za úkol se mi vysmívat: Pche, světice podvodných zrcadel.

Aparátus vstal a snažil se znovu získat klid. „Půjdeš do archivu,“ rozhodl. „Studium o samotě a tichá kontemplace pomohou utišit tvoji mysl.“

Přemohla jsem nutkání zasténat. Tohle byl jednoznačně trest – hodiny marného pročítání starých náboženských textů o Morozovovi. A to nechávám stranou, že archiv je vlhký, nesnesitelně sklíčující a prolezlý mnichy z kněžovy gardy. „Doprovodím tě tam,“ dodal. Čím dál tím lepší.

„A ta kuchyň?“ snažila jsem se, aby z mého hlasu nebylo slyšet zoufalství.

„Později. Zničte... Žeňa počká,“ houkl, když jsem ho následovala chodbou. „Nemusíte být zalezlé v kuchyni. Klidně se můžete sejít tady. Soukromě.“

Zašilhala jsem po strážci, která nám byla v patách. Soukromě. To bylo k smíchu. Ovšem představa, že by nás mohl vystrnadit z kuchyně, rozhodně směšná nebyla. Třeba se dneska otevře větrací šachta na déle než na pár vteřin. Byla to sice mlhavá naděje, zato jediná, kterou jsem měla.

„Chci být radši v kuchyni,“ namítla jsem. „Je tam teplo.“ Obdařila jsem ho svým nejpokornějším úsměvem, zadrkotala zuby a pro jistotu ještě dodala: „Připomíná mi to domov.“

Tohle prostě miloval – obraz pokorné dívenky schoulené u kamen v šatech ušpiněných od popela. Další iluze, další kapitola do jeho knihy svatých.

„Tak dobře,“ svolil nakonec.

Sejít dolů z balkonu nám trvalo věčnost. Bílá katedrála dostala jméno podle alabastrových stěn a rozlehlé hlavní jeskyně, kde se každé ráno a každý večer konaly bohoslužby. Bílá katedrála však byla víc než to – byla to spleť sítí chodeb a jeskyní, celé podzemní město. Nenáviděla jsem tady všechno. Zdmi prosakující vlhkost, která mi zalézala pod kůži a v krůpějích kapala ze stropu. Chlad, jemuž se nedalo uniknout. Jeskynní rostliny vyrůstající ze štěrbin a prasklin. Nesnášela jsem, jak se tu odměřoval čas: ranní mše, odpolední chvály, večerní mše, svátky, postní dny a dny přísného půstu. Nejvíc ze všeho jsem však nemohla vystát představu, že jsem opravdu ubohá malá krysa, bledá, s rudýma očima, která slabými růžovými drápky škrábe na zeď bludiště, kam ji zavřeli.

Aparátus mě vedl na sever přes jeskyni, kde trénovala Sluneční soldateska. Lidé ustupovali dozadu ke zdi nebo se natahovali, aby se mohli dotknout mého zlatého rukávu. Kráčeli jsme pomalým důstojným krokem, což byla ovšem vynucená nezbytnost. Nemohla jsem jít rychleji, aniž bych se hned nezadýchala. Aparátusovy ovečky věděly, že jsem nemocná, a modlily se za moje zdraví. Aparátus se však bál, že kdyby zjistily, jak skutečně slabá – a lidská – jsem, propukla by panika.

Když jsme dorazili na místo, Sluneční soldateska už trénovala. Tohle byli Aparátusovi svatí válečníci, vojáci světla, kteří měli na pažích i na tváři vytetovaný můj symbol. Většinu z nich tvořili dezertéři z První armády, ostatní byli prostě jen mladí, draví a ochotní zemřít. Pomohli mi utéct z Malého paláce a mnoho jich přitom padlo. Ať byli svatí, nebo ne, Temnyjovým *ničevojům* se

nemohli rovnat. Kromě toho, Temnyj měl ve svých službách ještě armádu a griši. Sluneční soldateska se proto musela cvičit v boji.

Dělala to však bez skutečných zbraní, s dřevěnými meči a pistolemi nabitými voskovými náboji. Sluneční soldatesku tvořil trochu jiný druh věřících. Kult sluneční světice uctívali, protože v něm viděli naději na změnu. Mnozí byli mladí a k Aparátusovi a jeho staré církvi měli nejednoznačný postoj. Od té doby, co jsem přišla do podzemí, je Aparátus držel mnohem víc zkrátka. Potřeboval je, ale tak úplně jim nevěřil. Jak dobře jsem ten pocit znala.

Podél stěn stála vyrovnaná knězova garda a bedlivým zrakem všechno hlídala. Jejich nábojnice i šavle byly samozřejmě pravé.

Jen co jsme vstoupili na cvičiště, uviděla jsem vojáky obklopující Mala, právě bojujícího se Stiggem, naším druhým ohňostrůjcem. Stigg je světlovlasý, má masitý krk a žádný smysl pro humor – zkrátka Fjerdan každým coulem.

Mal se vyhnul ohnivému oblouku, ale napodruhé mu už plamen olízl košili. Přihlížející dav zatajil dech. Čekala jsem, že se stáhne, on šel však naopak do útoku. Svinul se na zem, aby uhasil plameny, a přitom Stiggovi podrazil nohy. Ve vteřině připíchl ohňostrůjce tváří k zemi a sevřel mu zápěstí, aby nemohl znovu zaútočit.

Přihlížející vojáci uznale tleskali a hvízdali.

Zoja si hodila hřívu lesklých černých vlasů dozadu. „Dobrá práce, Stiggu, jen co je pravda. Jsi spoutaný a můžou tě podříznout jako kuře.“

Mal ji umlčel pohledem. „Rozptýlit, odzbrojit, zneškodnit,“ řekl. „Důležité je nezpanikařit.“ Vstal a pomohl Stiggovi na nohy. „Jsi v pořádku?“

Zamračený Stigg otráveně přikývl a posunul se na další stanoviště, aby bojoval s hezkou mladou dívkou, která byla na řadě.

„No tak, Stiggu,“ zubila se na něj. „Já na tebe nepůjdu tak zhurta.“

Její tvář mi byla povědomá, ale chvílku mi trvalo, než jsem si ji zařadila – Ruby. Byla se mnou a Malem na vojenském výcviku v Poliznaji. Přidělili ji do našeho pluku. Pamatuju si, že se pořád chichotala. Byl to ten typ veselé, bezstarostné holky, co na potkání s každým flirtuje, a já si vedle ní tehdy připadala beznadějně nemožná. Pořád se ráda smála a pořád měla ten dlouhý blondatý cop. Ale i z dálky jsem si všimla, že má v sobě ostražitost, která k člověku přichází s válkou. Na pravé tváři měla vytetované černé slunce. Bylo zvláštní uvědomit si, že holka, která sedávala naproti mně ve vojenské kantýně, si najednou myslí, že jsem svatá.

Nebylo zvykem, aby mě Aparátus vodil do archivu tudy. Co se děje? Chtěl, abych viděla, co zbylo z mé armády, a připomněl mi, kolik nás stály moje chyby? Chtěl mi ukázat, jak málo spojenců mi zůstalo?

Sledovala jsem Mala, jak rozřazuje do dvojic vojáky a griši. Byli tam větrostrůjci: Zoja, Naďa a její bratr Adrik. Se Stiggem a Harshawem to byli poslední eterálčici, kteří mi zbyli. Harshawa jsem ale nikde neviděla. Nejspíš potom, co dostal své povinnosti dohlížet při ranní bohoslužbě na oheň, zalezl zpátky do postele.

Z korporálčiků byla na cvičišti jenom Tamara a její mohutný bratr Tolja. Zachránili mi život, za což jsem se jim cítila zavázaná, jenže ten dluh mě poněkud tížil. Měli blízko k Aparátusovi, přijímali rozkazy od Sluneční soldatesky a v Malém paláci mi celé měsíce lhali. Nevěděla jsem, co si o nich mám myslet. Důvěra byl přepych, který jsem si nemohla dovolit.

Zbývá vojáci budou muset počkat, až na ně dojde řada. Prostě nebylo dost grišů. Žeňa a David se drželi stranou, navíc se k boji stejně nehodili. Maxim byl hojič a raději praktikoval své řemeslo

v nemocnici, přestože Aparátusovy ovečky grišům nedůvěřovaly a jeho služby stejně nevyužívaly. Sergej byl mocný smrtič, jenže jak mi řekli, byl příliš nevyzpytatelný, takže nepřipadalo v úvahu, aby někoho cvičil. Když Temnyj nečekaně zaútočil na Malý palác, ocitl se Sergej v tom nejtěžším boji a Temnyjovy stvůry mu před očima rozsápaly dívku, kterou miloval. O našeho druhého smrtiče nás připravili *ničevojové* po cestě z Malého paláce do kaple.

Kvůli tobě, zněl vyčítavý hlas v mé hlavě. Protože jsi je zklamala.

Z chmurných myšlenek mě vytrhl Aparátus. „Ten kluk překračuje všechny meze.“

Následovala jsem jeho pohled. Nevraživě pozoroval Mala, jak chodí mezi vojáky, tu s jedním prohodí pár slov, tu druhého opraví. „Pomáhá jim,“ opáčila jsem.

„Uděluje rozkazy. Oretseve!“ zavolal kněz na Mala a ukázal mu, aby šel k nám. Cítila jsem, jak tuhnu, když se blíží. Od té doby, co mu zakázali chodit za mnou do cely, jsem ho vlastně neviděla. Kromě pečlivě dávkovaných setkání se Žeňou mě Aparátus držel stranou všech potenciálních spojenců.

Mal se změnil. Na sobě měl sice pořád tytéž venkovské šaty z hrubého plátna, které mu v Malém paláci sloužily jako uniforma, ale kvůli dlouhému pobytu pod zemí byl bledší a hubenější. Úzká jizva na bradě mu vystupovala z tváře jako reliéf.

Zastavil se před námi a uklonil se. Tohle bylo nejbliž, jak jsme se k sobě za poslední měsíce mohli přiblížit.

„Tady nejsi kapitán,“ napomenul ho Aparátus. „Tolja s Tamarou mají vyšší hodnost než ty.“

Mal přikývl. „Ano, to mají.“

„Tak proč vedeš cvičení ty?“

„Nic nevedu,“ ohradil se. „Mám jim co předat. A oni se chtějí učit.“

To je pravda, pomyslela jsem si trpce. Mal se naučil s griši bojovat velmi dobře. Bezděky mi vytanulo na mysl, jak v jízdárně Malého paláce stojí otlučený a zakrvácený nad poraženým větrostrůjcem a probodává ho pohrdlivým pohledem. Další vzpomínka, bez které bych se klidně obešla.

„Proč nejsou tamhleti nováčci označení?“ ukázal Aparátus na hlouček chlapců bojujících u zdi s dřevěnými meči. Žádnému z nich nemohlo být víc než dvanáct.

„Protože jsou to děti,“ odpověděl Mal mrazivě.

„Rozhodli se sami. Chceš jim bránit bojovat věrně za naši věc?“

„Chci zabránit tomu, aby toho litovali.“

„To není v moci nikoho.“

Malovi zacukalo ve tváři. „Když prohrajeme, každý podle tehotování pozná, že patří k vojákům světla. Je to rozsudek smrti.“

„To je ten důvod, proč ho ty sám nenosíš? Protože nevěříš v naše vítězství?“

Mal sjel očima ke mně, pak se znovu podíval na Aparátuse. „Víru si šetřím pro svaté,“ řekl suše. „Těm věřím, ne mužům, co posílají děti na smrt.“

Kněz přimhouřil oči.

„Mal má pravdu,“ chvatně jsem se do toho vložila. „Ať cvičí bez označení.“ Aparátus si mě přeměřil pronikavým temným pohledem. „Prosím,“ zaškemrala jsem, „udělej mi to k vůli, jako laskavost.“

Dobře jsem věděla, jak tenhle hlas lahodí jeho uším. Mluvila jsem jemně a něžně, jako bych zpívala ukolébavku.

„Tak laskavé srdce,“ zamlaskal nespokojeně. Ale poznala jsem, že jsem ho potěšila. I když mu moje přání nešlo pod nos, projevila jsem se jako světice, za kterou mě chtěl mít, jako milující matka nabízející lidem útěchu. Sevřela jsem pěsti, až se mi nehty zaryly do dlaní.

„Není snad tamhleto Ruby?“ rychle jsem změnila téma, abych odvedla Aparátusovu pozornost jinam.

„Přišla před pár týdny,“ přisvědčil Mal. „Je dobrá – přišla z pečoty.“ Proti mé vůli mnou projel blesk žárlivosti.

„Stigg se netváří dvakrát šťastně,“ kývla jsem hlavou směrem k ohňostrůjci, který dával Ruby co proto, jako by si snad myslel, že tím odčiní svou předešlou prohru. Dívka dělala, co mohla, ale bylo vidět, že nad ní má převahu.

„Nemá rád, když ho někdo přepere.“

„Vždyť ses při tom ani nezpotil.“

„Ne,“ přisvědčil. „A to je právě problém.“

„A to proč?“ zbystřil Aparátus.

Mal na mě na vteřinu zašilhal. „Z prohry se toho člověk naučí nejvíc.“ Pokrčil rameny. „Aspoň že je tu Tolja, aby mi dal občas přes hubu.“

„Pozor na jazyk,“ okřikl ho Aparátus.

Mal si ho nevsímal. Zničehonic si strčil do pusy dva prsty a hlasitě hvízdal. „Ruby, vůbec se nekryješ!“

Pozdě. Cop jí vzplál. Přiběhl k ní mladý vojáček s vědrem vody a vylil jí ho na hlavu.

Zašklebila jsem se. „Ať nejsou moc kudrnaté.“

Mal se uklonil. „*Moja soverenaja*.“ Odběhl zpátky k oddílu.

To oslovení. Řekl to bez jízlivosti, se kterou si zvykl se mnou mluvit v Os Altě, ale stejně to bylo jako políček do tváře.

„Neměl by tě takhle oslovovat,“ rozčiloval se Aparátus.

„Proč ne?“

„Je to titul, který používal Temnyj, a pro svatou ženu se nehodí.“

„Tak jak mi má teda říkat?“

„Vůbec se na tebe nemá obracet.“

Vzdychla jsem. „Tak až mi příště bude chtít něco říct, budu ho muset přinutit, ať mi napíše dopis.“

Aparátus našpulil rty. „Dneska jsi nějaká roztěkaná. Myslím, že hodina navíc o samotě v archivu ti jenom prospěje.“

Mluvil ke mně, jako by plísnil rozmrzelé dítě za to, že přetáhlo večerku. Přinutila jsem se myslet na slíbenou kuchyň a neupřímně jsem se usmála. „Máš pravdu.“ *Rozptýlit, odzbrojit, zneškodnit.*

Když jsme zahrnuli do chodby vedoucí do archivu, naposledy jsem se otočila. Zoja převrátila nějakého vojáka na záda a točila s ním jako se želvou, přitom nedělala víc, než že ve vzduchu líně opisovala rukou kruhy. Ruby si povídala s Malem, s pusou od ucha k uchu ho hltala očima. Mal se ale díval za mnou. Ve skomírajícím světle jeskyně byly jeho oči temně modré, jako střed hořícího ohně.

Otočila jsem se zpátky a následovala Aparátuse. Zrychlila jsem krok a snažila se zkrotit těžké sípání deroucí se mi z plic. Vzpomněla jsem si na její smích a sežehnutý cop. Hodná holka. Normální holka. To je to, co Mal potřebuje. Jestli už si nezačal s někým novým, určitě to brzy udělá. A jednoho dne budu tak dobrý člověk, že mu popřeju hodně štěstí. Ale dneska ne.

SRAZILI JSME SE S DAVIDEM na cestě do archivu. Byl roztržitý jako vždycky – vlasy mu trčely na všechny strany a rukávy měl špinavé od inkoustu. V ruce držel hrnek s horkým čajem a v kapse měl nacpaný nedojedený chleba.

Očima těkal po Aparátusovi a jeho gardě.

„Víc balzámu?“ zeptal se.

Aparátus nad tím ohrnul rty. Balzám míchal David pro Žeňu. Díky jeho hojivým účinkům a s Ženinou vlastní pomocí se jim podařilo vyhladit ty nejhorší jizvy na Ženině tváři, ale rány po *ničevojích* se už nikdy úplně nezahojí.

„Svatá Alina přišla, aby dopoledne strávila studiem,“ pronesl Aparátus obřadně.

David sebou cukl způsobem, jenž vzdáleně připomínal pokrčení ramen, a hrnul se do dveří. „Ale pak půjdeš do kuchyně?“

„Za dvě hodiny pošlu stráž, aby tě doprovodila,“ oznámil mi Aparátus. „Žeňa Safinová na tebe bude čekat.“ Očima zkoumal můj zdrchaný obličej. „Ujistím se, že se své práci bude lépe věnovat.“

Hluboce se uklonil a zmizel v chodbě. Rozhlédla jsem se kolem a otráveně vzdychla. Za normálních okolností by byl archiv místo, kam bych šla moc ráda: vůně inkoustu na papíře a zvuk jemného škrábání per. Jenže tohle byl brloh knězovy gardy – spoře osvětlené bludiště plné oblouků a sloupů vytesaných do bílého kamene. Jedinkrát v životě jsem viděla Davida málem se rozčítit, a to když mu poprvé padl zrak na tyhle do skály vykutané výklenky nacpané starými rukopisy a tisky se stránkami zčernalými plísní a hřbety zkroucenými vlhkem. Bylo tu takové mokro, že na podlaze stály kaluže vody. „Nemůžete... nemůžete mít Morozovovy deníky tady,“ vlastně tenkrát skoro zavřiskal. „Vždyť je to bažina.“

Teď trávil David v archivu celé dny i většinu nocí. Podrobně studoval Morozovovy zápisky, dělal si poznámky a do bloku si zapisoval své vlastní teorie a nápady. Jako všichni ostatní grišové si myslel, že Morozovovy deníky byly zničeny poté, co vznikla Vrása stínu. Temnyj by se však takového vědění nikdy nevzdal. Deníky ukryl, a ačkoli jsem to z Aparátuse nikdy nedokázala vytáhnout, předpokládám, že on sám je v Malém paláci vyslídil, a když Temnyj musel utéct z Ravky, využil příležitost a deníky mu ukradl.

Zhroutil jsem se na stoličku naproti Davidovi. Židli a stůl si postavil na nejsušší místo jeskyně a na polici vedle sebe položil

náhradní olej do lampy a vyskládal byliny a masti na přípravu Ženina balzámu. Obvykle se hrbil nad nějakým plánkem nebo něco rozebíral, přitom celé hodiny nezvedl hlavu, ale dneska jako by se nemohl zabrat do práce, otáčel v prstech kalamář a hrál si s kapesními hodinkami položenými na stole.

Nepřítomně jsem listovala Morozovovými deníky. Už jsem je nemohla ani vidět – zbytečné, zmatené a především *neúplné*. Morozov vysvětluje svoji hypotézu ohledně umocňovačů, popisuje, jak stopoval bílého jelena, jak dva roky cestoval na rybářské lodi a hledal mořského draka, zmiňuje se o ohnivém ptákoví a pak... nic. Buď nějaké deníky chybí, nebo je Morozov prostě nedopsal.

Představa, že bych musela hledat a zabít ohnivého ptáka, byla skličující. Ovšem pomyšlení, že možná vůbec neexistuje a já budu muset s Temnyjem bojovat bez něj, mě naplňovalo čirou hrůzou. Tak mě to děsilo, že jsem si to vůbec nedokázala představit a raději jsem tu myšlenku rychle zahнала.

Nutila jsem se otáčet stránky. Čas jsem mohla sledovat jedinečně na Davidových hodinkách. Nevěděla jsem, kde k nim přišel a jak je zprovoznil, ani jestli čas, který ukazují, odpovídá času tam nahoře, ale hypnotizovala jsem ciferník a toužebně si přála, aby se ručička pohybovala rychleji.

Kněží z gardy přicházeli a odcházeli, sledovali, co děláme, nebo seděli skloněni nad vlastními texty. Měli opisovat rukopisy a studovat svatá písmena, nicméně jsem pochybovala, že to bylo jádrem jejich práce. Aparátus měl rozvětvenou síť špehů po celé Ravce a tihle muži považovali za své poslání sbírat informace, dešifrovat zprávy a budovat kult nové světice. Bezděčně jsem je v duchu srovnávala se svou Sluneční soldateskou plnou mladých negramotných lidí, jimž jsou mystéria, která tito kněží stráží, na hony vzdálená.

Když už jsem nemohla ty Morozovovy čmáranice vystát, začala

jsem se na židli ošívát, abych si trochu protáhla záda. Pak jsem namátkou sáhla po starém spisku pojednávajícím o výkladu modliteb a i tam jsem narazila na pasáž o utrpení svatého Ilji.

V téhle verzi byl Ilja zedník a sousedova syna udupal kůň – tohle bylo něco nového. Ve většině příběhů chlapec, kterého Morozov zachránil, spadl pod pluh. Nicméně vyprávění končilo stejně jako vždycky: Ilja vyrval chlapce ze spárů smrti, za což se mu vesničané odvděčili tím, že ho hodili spoutaného v řetězech do řeky. Některé legendy tvrdí, že se vůbec nepotopil a odplul do moře. Jiné přísahají, že se jeho tělo objevilo po několika dnech mnoho mil po proudu na písčitém břehu a dokonale zachovalé vonělo po růžích. Zнала jsem ty příběhy všechny, a v žádném z nich nebylo o ohnivém ptáku ani slovo a žádný z nich nenaznačoval, že Dva mlýny jsou místo, kde by se měl vyskytovat.

Naše naděje na nalezení ohnivého ptáka vycházela ze staré ilustrace: svatý Ilja v řetězech s bílým jelenem, mořským drakem a ohnivým ptákem stojí na pozadí hor, podél nichž se vine cesta s kamenným obloukem. Ten oblouk dávno spadl, nicméně jsem doufala, že v údolí Dvou mlýnů je jeho zřícenina. Nedaleko odtamtud jsme se s Malem narodili. K téhle naději jsem se upínala, když jsem měla své lepší dny. Dnes jsem si ovšem nebyla zdaleka tak jistá, že Ilja Morozov a svatý Ilja jsou jedna a tatáž osoba. Nedokázala jsem se přimět vzít *Život svatých* znovu do ruky. Ležel zapomenutý v koutě na hromadě a byl spíš připomínkou zašlé slávy než zavrženou učebnicí pro děti.

David zvedl hodinky, načež je položil zpátky, znovu se pro ně natáhl, přitom převrhl kalamář a třesoucími prsty ho narovnal.

„Co to s tebou dneska je?“ divila jsem se.

„Nic,“ odsekl stroze.

Zamžourala jsem na něj. „Teče ti krev ze rtu.“

Otřel si ho dlaní, načez mu krev vyrazila znovu. Musel si ho prokousnout. Hodně.

„Davide –“

Bouchl klouby do stolu tak prudce, až jsem nadskočila. Za mnou stáli dva strážníci. Dochvilní a nahánějící hrůzu jako vždycky.

„Tumáš,“ podal mi David malou plechovku. Dřív než jsem si ji mohla vzít, jeden ze strážníků po ní chňapl.

„Co to děláš?“ obořila jsem se na něj zlostně, i když jsem to samozřejmě moc dobře věděla. Nemohla jsem si s griši předat nic, aniž by to předem důkladně prozkoumali. Z důvodu mé vlastní bezpečnosti, jak jinak.

Knězova garda mě samozřejmě ignorovala. Muž přejel prsty po víčku a spodku krabičky, otevřel ji, čichl si k tomu, co bylo uvnitř, prozkoumal víčko, pak nádobku zavřel a beze slova mi ji podal. Vyškubla jsem mu ji z ruky.

„Díky,“ ušklíbla jsem se. „I tobě děkuju, Davide.“

Už byl znovu skloněný nad svými zápisy, očividně ztracený ve svém vlastním světě. Ale pero svíral v ruce tak pevně, až jsem měla strach, aby ho nezlomil.

ŽEŇA NA MĚ ČEKALA V KUCHYNI – rozlehlé, takřka kruhové jeskyni, která zajišťovala jídlo pro všechny, kteří přebývali v Bílé katedrále. Podél zakřivených stěn stály kamenné krby, jako připomínka dávné minulosti, a lidé obsluhující kuchyň si s oblibou stěžovali, že na vaření nejsou zdaleka tak praktické jako kachlová kamna a kotlíky používané nahoře na zemi. Byly tu i obrovské rožně na opékání velkých kusů zvěře, kuchaři se však málokdy dostali k čerstvému masu. Proto místo toho podávali nasolené vepřové, vývar z kořenové zeleniny a chléb upečený z hrubé šedé mouky, která vzdáleně chutnala po třešních.

Kuchaři už si na Žeňu zvykli, tedy přinejmenším sebou necukli a nezačali se modlit pokaždé, když ji zahlédli. Našla jsem ji, jak se ohřívá u krbu na protější straně kuchyně. Tady jsme se spolu scházely a kuchaři nám tu každý den nechali malý rendlík kaše nebo polévky. Když Žeňa uviděla, že se blížím se svým ozbrojeným doprovodem, pustila šál a strážce se na místě zastavily. Obrátila své jediné oko vzhůru a zasyčela na ně jako kočka. Ucouvly a hrnuly se k východu.

„Nebylo to moc?“ strachovala se neupřímně.

„Bylo to tak akorát,“ odpověděla jsem a žasla, jak se změnila. Jestli si dokáže dělat legraci z toho, jak se jí tihle pitomci bojí, je to rozhodně dobré znamení. I když Davidův hojivý balzám pomohl zahladit jizvy, bylo jasné, že největší zásluha patří Tamaře.

Když jsme přišli do Bílé katedrály, Žeňa celé týdny nechtěla vyjít z cely. Ležela ve tmě a odmítala se hnout. Pod dohledem stráží jsem na ni mluvila, přemlouvala ji, snažila se ji rozesmát. Nic nepomáhalo. Nakonec to byla Tamara, kdo ji přiměl vylézt ven. Trvala na tom, že se musí naučit bránit, když nic jiného.

„Proč se o mě vůbec staráš?“ mumlala Žeňa a přetahovala si příkrývku přes hlavu.

„Nestarám se o tebe. Ale když neumíš bojovat, jsi pro nás zátěž.“

„Je mi jedno, jestli mě někdo zabije.“

„Mně to není jedno,“ namítla jsem.

„Alina si musí krýt vlastní záda,“ prohlásila Tamara rezolutně.
„Nemůže se o tebe starat.“

„Nikdy jsem se jí o to neprosila.“

„Bylo by rozhodně hezké, kdyby člověk vždycky dostal jen to, o co prosí. Jenže tak to bohužel není,“ odpověděla suše Tamara. A pak do ní ryla a píchala a různě jí vyhrožovala, až Žeňa konečně odhodila deku a svolila, že podstoupí jednu lekci bojového

umění – soukromě, aby ji ostatní neviděli, jediným publikem mohla být knězova garda.

„Vyřídím ji,“ zavrčela na mě. Můj skepticismus musel být zřejmý, neboť si odhodila pramen rudých vlasů ze zjizveného čela a poopravila se: „Dobře. Tak teda počkám, až usne, a pak jí z nosu udělám prasečí rypák.“

Na lekci šla a pak i na další, a nakolik jsem byla informovaná, Tamara se nevzbudila s prasečím rypákem ani sešitými víčky.

Žeňa pořád chodila se zakrytým obličejem a většinu času trávila sama v cele, ale už se nehrbila a neskrývala v chodbách před lidmi. Z podšívky starého kabátu si ušila černou hedvábnou pásku, kterou nosila přes oko, a její rudé vlasy získaly o poznání sytější odstín. Když začala používat svou sílu k tomu, aby si barvila vlasy, dalo se doufat, že se jí aspoň zčásti vrací její marnivost, což nemohlo znamenat nic jiného než celkové zlepšení jejího stavu.

„Tak se do toho dáme,“ vybídla mě Žeňa.

Otočila se k místnosti zády a ke krbu čelem, pak si přetáhla přes hlavu šál a lem s třásněmi široko roztáhla, aby vytvořila zástěnu, která nás schová před zvědavýma očima. Když jsme to udělaly poprvé, strážní byli v mžiku u nás. Jakmile mě uviděli rozmazávat balzám po Ženiných jizvách, ochotně nám poskytli soukromí. Rány, které Žeňa měla od Temnyjových *ničevojů*, byly v jejich očích božím trestem. Za co, to jsem netušila. Pokud Ženiným prohrěškem mělo být to, že se přidala k Temnyjovi, pak by většina z nás musela nést stejnou vinu, neboť jsme mu všichni kdysi věřili. A co by asi říkali na kousance od *ničevojů* na mém rameni? Nebo na to, že dokážu rozvlnit stíny?

Vytáhla jsem z kapsy plechovou krabičku a začala nanášet masť na Ženiny rány. Měla výraznou mentolovou vůni, ze které mi slzely oči.

„Nikdy mi nedošlo, jak je těžké vydržet sedět takovou dobu bez hnutí,“ stěžovala si.

„Ty nesedíš bez hnutí. Pořád se vrtíš.“

„Svědí to.“

„Tak co kdybych tě píchla jehlou? Přestala bys myslet na to, že to svědí?“

„Prostě mi řekni, až budeš hotová, ty nedobrá osobo.“ Pozorně si prohlížela mé ruce. „Dneska žádné štěstí?“ zašeptala.

„Zatím ne. Topí se jen ve dvou krbech a plameny jsou moc nízké.“ Otřela jsem si ruce do hrubé kuchyňské utěrky. „Tak,“ oznámila jsem. „Hotovo.“

„Teď jsi na řadě ty,“ řekla. „Vypadáš –“

„Strašně. Já vím.“

„To je relativní.“ Smutek v jejím hlase byl nepřeslechnutelný. Nejradši bych si nafackovala.

Položila jsem jí ruku na tvář. Mezi jizvami měla pleť hladkou a bílou jako alabastrovou stěnu. „Jsem pitomá.“

Koutek úst jí povyjel nahoru. Byl to skoro úsměv. „Občas,“ přisvědčila. „Ale sama jsem s tím začala. A teď buď zticha a nech mě pracovat.“

„Jen trochu, nepřežeň to. Aby nás sem Aparátus nechal dál chodit. Ne abys ze mě udělala hezoučkou světici, se kterou by se mohl chlubit.“

Dramaticky vzdychla. „To je v zásadním rozporu s mým svědomím, což mi budeš muset v budoucnu vynahradit.“

„Jak?“

Naklonila hlavu na stranu. „Myslím, že bys mi měla dovolit udělat ti zrzavé vlasy.“

Protočila jsem oči. „V tomhle životě nikdy, Žeňo.“

Zatímco začala zdlouhavou práci na mém obličej, pohrávala

jsem si s kovovou krabičkou. Jak jsem se snažila nasadit víčko zpátky, pod balzámem jsem něco nahmatala. Konečky prstů jsem to táhla ven – tenké, voskované kolečko papíru. Žeňa to uviděla ve stejnou chvíli jako já.

Na zadní straně stálo Davidovým takřka nečitelným rukopisem naškrábané jediné slovo: *dneska*.

Žeňa mi to vyškubla z ruky. „Ach, probůh, Alino –“

V tu chvíli jsme venku uslyšely dunění těžkých bot a lomoz. Jedna z kuchařek vykřikla a pustila hrnec, který s hlasitým bouchnutím spadl na zem, a knězova garda zaplavila kuchyň. Mniši drželi v rukou nabitě pistole a v očích jim plál svatý hněv.

Za nimi se ve vlající hnědé kutně hnal Aparátus. „Zajistěte celou místnost,“ rozkazoval.

Vyskočily jsme se Žeňou na nohy, zatímco mniši nevybíravě vyváděli vyděšené kuchaře za jejich hlasitých protestů ven.

„Co má tohle znamenat?“ ohradila jsem se rozhořčeně.

„Alino Starková,“ hlásil Aparátus, „jsi v nebezpečí.“

Srdce mi splašeně tlouklo, hlas jsem však měla pevný. „V jakém nebezpečí?“ zeptala jsem se a očima přelétla hrnce bublající se nad ohněm. „Že dostanu oběd?“

„Spiknutí,“ zamířil prstem na Žeňu. „Ti, kteří se vydávají za tvé přátele, tě ve skutečnosti chtějí zničit.“

Do místnosti napochodovali další Aparátusovi vousáci. Když se rozestoupili, spatřila jsem mezi nimi Davida s očima vytřeštěnýmima hrůzou.

Žeňa zalapala po dechu a já jí položila ruku na paži, aby se uklidnila.

Za Davidem stála Naďa se Zojou, obě se svázanýma rukama, aby nemohly přivolávat. Nadě z koutku úst kapala krev a její tvář byla pod pihami ještě bělejší než jindy. Mal byl s nimi, obličej od